PSIHOLOGIE

ABORDĂRI TEORETICE ȘI EMPIRICE PRIVIND DENTOFOBIA

CZU: 159.9:616.8

Romica VALACHI, masterandă, Facultatea Psihologie,
Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială

Dentofobia este frica de dentiști sau de manoperele executate de aceștia. Este bine cunoscut că această fobie afectează atât copiii cât și adulții. Aproape 75% din populația globală adultă are frica de dentiști, însă doar 10% dezvoltă dentofobia [1]. În viața cotidiană există persoane al căror comportament este guvernat de frică, unii dintre ei sunt conștienți de aceasta, pe când alții nu realizează faptul că frica le conduce viața. Abordarea contemporană a stomatologiei pediatrice presupune nu numai prezența sănătății orale, dar și absența fricii și/sau anxietății dentare cu scopul de a asigura bazele unei bune educații și relații medic-pacient pe parcursul vieții [1]. Experiențele traumatice, dureroase sau neplăcute trăite într-un cabinet stomatologic pot avea impact negativ asupra psihicului copilului, mergând până la dezvoltarea fobiilor, a acceselor de anxietate și chiar la atacurile de panică [2].

Pacienții cu fobie se adresează numai în cazul unei urgențe cum este durerea acută sau abcesul dentar. Evită la maxim cabinetele dentare, chiar ajung să urască această categorie de medici, prin prisma intervenției sau manoperei efectuate cu ustensilele care induc frica. Cele mai mari temeri înglobează scaunul stomatologic, apoi durerea, acele, instrumentele și doctorii.

Frica de medicul dentist poate să apară la orice vârstă. Este o emoție inevitabilă frecvent întâlnită la copii mici sub 3 ani, are un maximum al frecvenței în jurul vârstei de 11 ani și descrește spre adolescență [1]. În funcție de intensitate, putem defini trei forme clinice ale fricii dentare: 1) ***nervozitatea dentară*** este cea mai ușoară manifestare a fricii dentare, care se exprimă printr-o ușoară agitație, neliniște față de procedura stomatologică; 2) ***anxietatea dentară*** este un sentiment accentuat de frică, spaimă, teamă sau neîncredere exagerată, ades nejustificată de

situații reale, fiind frecvent provocată de lipsa de informare. Este însoțită de manifestări psihologice ca: griji, neliniște, gânduri catastrofale; se manifestă pe termen lung, neavând, de obicei, la bază un motiv precis (copilul nu știe care este cauza spaimei). Anxietatea dentară are tendința să dispară spontan, sau să se transforme în fobie; 3) **fobia dentară** este o formă specială de frică care este disproporționată față de situația reală (nu poate fi explicată, supusă controlului voluntar, este persistentă în timp și conduce la evitarea completă a situațiilor provocatoare). Dacă persistă mai mult de doi ani, fobia trebuie să fie tratată, deoarece poate căpăta o intensitate care ar afecta viața pacientului [3]. Pentru cei ce suferă de o fobie dentară, vizita la stomatolog devine terifiantă, înspăimântătoare și va face orice pentru a evita programare la cabinetul stomatologic [1].Vor suporta chiar și durerea provocată de afecțiuni ale dinților fracturați sau inestetici. Lipsa de încredere în sine și nesiguranțe cauzate de un zâmbet neatragător sau respirație urât mirositoare pot limita și afecta mediul social sau de lucru [3].

Referitor la etiologia dentofobiei, în studiile de specialitate au fost invocați mai mai mulți factori: **e**xperiențe anterioare neplăcute; influența din mediile foarte apropiate (familie); experiențe, istorii neplăcute ale altora – care creează o stare empatică cu persoana respectivă, provocând neliniște și nervozitate; sentimentul de rușine și frica unor critici dure la adresa unei igiene orale nesatisfăcătoare; incapacitatea de a-și menține controlul pe scaunul stomatologic din cauza incapacității de a accepta faptul ca medicul dentist este stăpân pe situație; frica de instrumentarul stomatologic; sentimentul de neajutorare în timpul consultației, gândul că nu pot controla evenimentele, procesele și nu pot prezice ce se va intampla în etapa următoare îi face sa se simtă neajutorați și nervoși; comorbiditatea altor frici – de exemplu, frica de obiecte ascuțite; factori exteriori cum ar fi publicitatea negativă, aluzii negative la TV, reclame, filme. [3].

Concluzie. Dentofobia poate apărea, așadar, încă din copilărie, în urma unor experiențe traumatice, întărindu-se de la an la an și producând un cerc vicios ce poate duce la o igienă bucală defectuoasă. Majoritatea copiilor ajung la dentist după cateva zile de suferință, ceea ce întărește frica asociată cu medicul stomatolog. Procedurile utilizate în

timpul tratamentului pot produce anxietate. Frica mai este generată de prezența medicului îmbrăcat în halat alb, mască, mănuși. Astfel, constatăm că aceștia nu sunt speriați de vizitele la dentist, ci doar de semnificația lor.

Referințe:

1. IORGULESCU, G., IAMANDESCU, I.B. *Medicină dentară comportamentală.* București: Editura Medicală, 2013.
2. HOLDEVICI, I. *Psihoterapia tulburărilor anxioase.* București: Ceres, 1998.
3. MUNTEANU, A. *Psihologia copilului și a adolescentului.* Timișoara: Augusta, 2003.

Recomandat
Zinaida BOLEA, dr., conf. univ.